TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2017. gada 1. februārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Sociālais nodrošinājums — Regula (EEK) Nr. 1408/71 — Iztikas pabalsta invalīdiem (disability living allowance) "aprūpes" daļa — Pret vecuma risku apdrošināta persona, kura galīgi izbeigusi profesionālo darbību — Jēdzieni "slimības pabalsts" un "invaliditātes pabalsts" — Eksportējamība

Lieta C-430/15

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Supreme Court of the United Kingdom* (Apvienotās Karalistes Augstākā tiesa) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2015. gada 29. jūlijā un kas Tiesā reģistrēts 2015. gada 5. augustā, tiesvedībā

Secretary of State for Work and Pensions

pret

Tolley .

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], tiesneši Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*] (referents), K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*] un S. Rodins [*S. Rodin*],

ģenerāladvokāts H. Saugmandsgors Ē [*H. Saugmandsgaard Øe*],

sekretārs V. Turē [*V. Tourrès*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2016. gada 8. jūnija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza

— *Tolley* (mirusi, tiesvedībā pārstāv mantojuma pārvaldnieks) vārdā – *R. Drabble*, *QC*, un *T. Buley*, *barrister*, ko pilnvarojusi *S. Clarke*, *solicitor*,

— Apvienotās Karalistes valdības vārdā – *M. Holt* un *C. Crane*, pārstāvji, kam palīdz *B. Kennelly*, *QC*, un *D. Blundell*, *barrister*,

— Norvēģijas valdības vārdā – *P. Wennerås*, *M. Schei* un *C. Rydning*, pārstāvji,

— Eiropas Komisijas vārdā – *D. Martin* un *J. Tomkin*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – angļu.

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2016. gada 5. oktobra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1971. gada 14. jūnija Regulu (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, redakcijā, kas grozīta un atjaunināta ar Padomes 1996. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 118/97 (OV 1997, L 28, 1. lpp.), ar grozījumiem, kas izdarīti ar Padomes 1999. gada 8. februāra Regulu (EK) Nr. 307/1999 (OV 1999, L 38, 1. lpp.), (turpmāk tekstā – "Regula Nr. 1408/71").

2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *Secretary of State for Work and Pensions* (darba un pensiju ministrs, Apvienotā Karaliste, turpmāk tekstā – "ministrs") un *Tolley* k-dzi, kura mirusi 2011. gada 10. maijā un kuru pamatlietas tiesvedībā pārstāvēja viņas laulātais kā *Tolley* k-dzes mantojuma pārvaldnieks, jautājumā par viņas tiesību saņemt iztikas pabalsta invalīdiem (*disability living allowance*, turpmāk tekstā – "*DLA*") "aprūpes" daļu apturēšanu, jo viņa vairs neatbilst nosacījumiem par dzīvesvietu un atrašanos Lielbritānijā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Regula Nr. 1408/71 ir aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regulu (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV 2004, L 166, 1. lpp., un labojums – OV 2004, L 200, 1. lpp.), kas ir piemērojama no 2010. gada 1. maija. Taču, ņemot vērā pamatlietas faktisko apstākļu rašanās datumu, pamatlietai joprojām ir piemērojama Regula Nr. 1408/71.

4 Minētās regulas 1. pantā ir paredzēts:

"Šajā regulā:

a) "darbinieks" un "pašnodarbināta persona" attiecīgi nozīmē:
   i) jebkura persona, kas obligāti vai brīvprātīgi ir apdrošināta pret viena vai vairāku veidu gadījumiem, uz kuriem attiecas darbinieku vai pašnodarbināto personu sociālā nodrošinājuma programma vai valsts civildienesta ierēdņu īpašā sistēma;
   ii) jebkuru personu, kas ir apdrošināta obligātajā apdrošināšanā pret viena vai vairāku veidu risku, uz kuru attiecas sociālā nodrošinājuma jomas, kas aplūkotas šajā regulā, visiem iedzīvotājiem paredzētā sociālā nodrošinājuma sistēmā vai visiem strādājošajiem paredzētā sociālā nodrošinājuma sistēmā, ja attiecīgo personu:

      — var kvalificēt kā darbinieku vai pašnodarbinātu personu saskaņā ar veidu, kā šo sistēmu administrē vai finansē,

      vai arī

      — ja persona neatbilst šādiem kritērijiem, bet saskaņā ar darbiniekiem vai pašnodarbinātām personām paredzētu sistēmu vai arī iii) daļā minētu sistēmu ir obligāti apdrošināta vai brīvprātīgi tālākapdrošināta pret kādu no I pielikumā minētajiem riskiem, vai arī atbilst I pielikumā sniegtajai definīcijai, ja konkrētajā dalībvalstī šādas sistēmas nav,

[..]

[..]

o) "kompetenta institūcija" nozīmē:
   i) to institūciju, kurā attiecīgā persona ir apdrošināta brīdī, kad tiek iesniegts pieteikums pabalsta saņemšanai;

[..]

[..]

q) "kompetentā valsts" nozīmē to dalībvalsti, kurā atrodas kompetentā institūcija;

[..]."

5 Regulas Nr. 1408/71 2. panta 1. punktā ir noteikts:

"Šī regula attiecas uz darbiniekiem vai pašnodarbinātām personām, un uz studentiem, uz kuriem attiecas vienas vai vairāku dalībvalstu tiesību akti, un kuri ir kādas dalībvalsts pilsoņi, vai kuri ir bezvalstnieki vai bēgļi, kas dzīvo kādā dalībvalstī, kā arī viņu ģimenes locekļi vai viņus kā apgādniekus zaudējušie ģimenes locekļi."

6 Šīs regulas 4. pantā ir paredzēts:

"1. Šī regula attiecas uz visiem tiesību aktiem, kuri skar šādas sociālā nodrošinājuma jomas:

a) slimības un maternitātes pabalsti;

b) invaliditātes pabalsti, to skaitā pabalsti, kuru uzdevums ir saglabāt vai uzlabot pelnītspēju;

c) vecuma pabalsti;

[..]

2. Šo regulu piemēro visām vispārīgajām un īpašajām sociālā nodrošinājuma sistēmām, kuras var būt gan uz iemaksām balstītas, gan uz iemaksām nebalstītas sistēmas, un sistēmām, kas paredz darba devēja vai kuģa īpašnieka atbildību attiecībā uz 1. punktā minētajiem pabalstiem.

[..]"

7 Šīs regulas 10. panta 1. punkta pirmā daļa ir izteikta šādi:

"Izņemot gadījumus, kad šajā regulā paredzēts citādi, invaliditātes, vecuma pabalstus vai naudas pabalstus apgādnieka zaudējuma gadījumā, pensijas par nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību un apbedīšanas pabalstus, kas iegūti saskaņā ar vienas vai vairāku dalībvalstu tiesību aktiem, nevar nekādā veidā samazināt, pārveidot, apturēt, atsaukt vai konfiscēt tāda iemesla dēļ, ka to saņēmējs dzīvo citā dalībvalstī, kas nav tā dalībvalsts, kurā atrodas institūcija, kas ir atbildīga par to maksāšanu."

8 Regulas Nr. 1408/71 13. pantā ir noteikts:

"1. Ievērojot 14.c un 14.f pantu, uz personām, kam piemēro šo regulu, attiecas tikai vienas dalībvalsts tiesību akti. Minētos tiesību aktus nosaka saskaņā ar šo sadaļu.

2. Ievērojot 14. līdz 17. pantu:

a) persona, kas ir nodarbināta vienā dalībvalstī, ir pakļauta šīs valsts tiesību aktiem arī tad, ja tā dzīvo citā dalībvalstī vai ja citā dalībvalstī atrodas tā uzņēmuma vai indivīda juridiskā adrese vai uzņēmējdarbības vieta, kurš nodarbina šo personu;

[..]

f) tāda persona, uz kuru vairs neattiecas kādas dalībvalsts tiesību akti, ja uz viņu nekļūst piemērojami citas dalībvalsts tiesību akti saskaņā ar kādu no iepriekšējos apakšpunktos izklāstītajiem noteikumiem vai saskaņā ar kādu no izņēmumiem vai īpašajiem noteikumiem, kas izklāstīti 14. līdz 17. pantā, ir pakļauta tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā tā dzīvo, saskaņā vienīgi ar šo tiesību aktu noteikumiem."

9 Regulas Nr. 1408/71 III sadaļa "Īpašie noteikumi attiecībā uz dažādajām pabalstu kategorijām" ir iedalīta astoņās nodaļās, un pirmā no tām attiecas uz slimību un maternitāti. Šīs nodaļas otrās iedaļas "Darbinieki un pašnodarbinātas personas, un viņu ģimenes locekļi" 19. panta 1. punktā ir noteikts:

"Tāds darbinieks vai pašnodarbināta persona, kas dzīvo kādā dalībvalstī, kura nav kompetentā valsts, un kas atbilst kompetentās valsts tiesību aktu nosacījumiem par tiesībām uz pabalstiem, attiecīgā gadījumā ievērojot 18. pantu, savas dzīvesvietas valstī saņem:

[..]

b) naudas pabalstus, ko nodrošina kompetentā institūcija saskaņā ar tiesību aktiem, kurus tā piemēro. Vienojoties kompetentajai institūcijai un dzīvesvietas institūcijai, dzīvesvietas institūcija tomēr var nodrošināt šādus pabalstus kompetentās institūcijas vārdā saskaņā ar kompetentās valsts tiesību aktiem."

10 Šīs regulas 22. pantā, kas ietverts tajā pašā iedaļā, ir noteikts:

"1. Tādam darbiniekam vai pašnodarbinātai personai, kas atbilst kompetentās valsts tiesību aktu nosacījumiem par tiesībām uz pabalstiem, attiecīgi ņemot vērā 18. pantu, un

[..]

b) kurš ir ieguvis tiesības uz tādiem pabalstiem, kas jāsedz kompetentajai institūcijai, un kuram šī institūcija ir atļāvusi atgriezties tajā dalībvalstī, kur viņš dzīvo, vai pārcelt savu dzīvesvietu uz citu dalībvalsti,

[..]

ir tiesības:

[..]

ii) uz naudas pabalstiem, ko nodrošina kompetentā institūcija saskaņā ar tiesību aktiem, ko tā piemēro. Vienojoties kompetentajai institūcijai un uzturēšanās vai dzīvesvietas institūcijai, dzīvesvietas institūcija tomēr var nodrošināt šādus pabalstus kompetentās institūcijas vārdā saskaņā ar kompetentās valsts tiesību aktiem.

2. Atļauju, kas pieprasīta saskaņā ar šā panta 1. punkta b) apakšpunktu, var atteikt tikai tad, ja ir konstatēts, ka attiecīgās personas pārvietošanās kaitētu tās veselības stāvoklim vai ārstēšanas saņemšanai.

[..]”

11 Regulas Nr. 1408/71 89. pants ir formulēts šādi:

“Šīs regulas VI pielikumā izklāstīta īpaša kārtība, lai īstenotu konkrētu dalībvalstu tiesību aktus.”

12 Regulas Nr. 1408/71 I pielikuma “Personas, uz ko attiecas šī regula” O. sadaļa attiecībā uz Apvienoto Karalisti ir formulēta šādi:

“Jebkuru “nodarbinātu pelnītāju” vai “pašnodarbinātu pelnītāju” Lielbritānijas vai Ziemeļīrijas tiesību aktu nozīmē uzskata attiecīgi par darbinieku vai pašnodarbinātu personu regulas 1. panta a) apakšpunkta ii) daļas nozīmē. Jebkuru personu, par kuru veicamas iemaksas kā par “darbinieku” vai “pašnodarbinātu personu” saskaņā ar Gibraltāra tiesību aktiem, attiecīgi uzskata par darbinieku vai pašnodarbinātu personu regulas 1. panta a) apakšpunkta ii) daļas nozīmē.”

13 Regulas Nr. 1408/71 VI pielikumā “Īpaša kārtība, kādā piemērojami noteiktu dalībvalstu tiesību akti” O. sadaļas attiecībā uz Apvienoto Karalisti 19. punktā ir noteikts:

“Ievērojot visas konvencijas, ko noslēdz ar konkrētām dalībvalstīm, izpildot regulas 13. panta 2. punkta f) apakšpunktu un īstenošanas regulas 10.b pantu, Apvienotās Karalistes tiesību akti tās dienas beigās, kura ir pēdējā no šādiem trim datumiem, pārstāj būt spēkā attiecībā uz jebkuru personu, kas pirms tam ir bijusi pakļauta Apvienotās Karalistes tiesību aktiem kā darbinieks vai pašnodarbināta persona:

[..]

c) jebkura tāda laikposma pēdējā diena, kurā tika saņemts Apvienotās Karalistes slimības vai maternitātes pabalsts (to skaitā tādi pabalsti natūrā, attiecībā uz kuriem Apvienotā Karaliste ir kompetentā valsts) vai bezdarbnieka pabalsts, kas
   i) sākās pirms dzīvesvietas pārcelšanas uz citu dalībvalsti vai, sākoties vēlāk,
   ii) tas bija sekojis tūlīt pēc darba vai pašnodarbinātības citā dalībvalstī, šai laikā attiecīgajai personai esot pakļautai Apvienotās Karalistes tiesību aktiem.”

14 Šīs sadaļas 20. punktā ir noteikts:

“Tas, ka persona kļūst pakļauta citas dalībvalsts tiesību aktiem saskaņā ar regulas 13. panta 2. punkta f) apakšpunktu, īstenošanas regulas 10.b pantu un še iepriekš norādīto 19. [punktu], joprojām nav par šķērsli, lai

a) Apvienotā Karaliste kā atbildīgā valsts piemērotu attiecībā uz viņu šīs regulas III sadaļas 1. un 2. nodaļu, 1. iedaļu vai 40. panta 2. punktu attiecībā uz darbinieku vai pašnodarbinātu personu, ja viņš turpina būt darbinieks vai pašnodarbināta persona šādā nozīmē un pēdējoreiz šādi bija apdrošināts saskaņā ar Apvienotās Karalistes tiesību aktiem;

b) viņš tiktu pielīdzināts darbiniekam vai pašnodarbinātai personai šīs regulas III sadaļas 7. un 8. nodaļas nozīmē vai īstenošanas regulas 10. vai 10.a panta nozīmē, ar noteikumu, ka saskaņā ar a) apakšpunktu viņam pienākas Apvienotās Karalistes pabalsts atbilstīgi III sadaļas 1. nodaļai.”

Apvienotās Karalistes tiesības

15 No lēmuma par prejudiciāla jautājuma uzdošanu izriet, ka *DLA* ir no iemaksām neatkarīgs pabalsts, kura mērķis ir segt papildu izmaksas, kas saistītas ar noteiktu veidu aprūpi vai ar apstākli, ka tā saņēmējs nevar vai gandrīz nevar pārvietoties. *DLA*, ko veido "aprūpes" un "mobilitātes" daļa, nav pakļauts nevienam kritērijam par līdzekļiem, un tas nav ienākumu aizstāšanas pabalsts, jo tā saņēmējs var veikt profesionālu darbību.

16 Saskaņā ar *Social Security Contributions and Benefits Act 1992* (1992. gada Likums par sociālā nodrošinājuma iemaksām un pabalstiem, turpmāk tekstā – "1992. gada likums") 71. panta 6. punktu "personai ir tiesības uz [*DLA*] vienīgi gadījumā, ja tā atbilst nosacījumiem par dzīvesvietu un atrašanos Lielbritānijā".

17 Šie nosacījumi par dzīvesvietu un atrašanos Lielbritānijā ir precizēti *Social Security (Disability Living Allowance) Regulations 1991* (1991. gada Noteikumi par sociālo nodrošinājumu saistībā ar iztikas pabalstu invalīdiem) 2. panta 1. punkta a) apakšpunktā.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

18 *Tolley* k-dze, Lielbritānijas pilsone, kas dzimusi 1952. gada 17. aprīlī, no 1967. gada līdz 1984. gadam veica valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas. Pēc tam šīs iemaksas tika kreditētas līdz 1993. gadam. Ja viņa būtu ievērojusi iemaksu nosacījumus likumā noteiktajā pensionēšanās vecumā, viņa būtu varējusi pretendēt uz valsts vecuma pensiju.

19 Kopš 1993. gada 26. jūlija *Tolley* k-dzei tika piešķirta *DLA* "aprūpes" daļa uz nenoteiktu laiku, pamatojoties uz to, ka viņa nespēja sev pati gatavot ēdienu.

20 2002. gada 5. novembrī *Tolley* k-dze ar savu vīru pilnībā pārcēlās uz pastāvīgu dzīvi Spānijā. *Tolley* k-dze šajā dalībvalstī nebija ne darbinieks, ne pašnodarbināta persona.

21 2007. gadā ministrs nolēma, ka *Tolley* k-dzes tiesības saņemt *DLA* "aprūpes" daļu ir beigušās 2002. gada 6. novembrī. Skaidrs ir tas, ka saskaņā ar Apvienotās Karalistes tiesību aktiem ieinteresētā persona šajā datumā zaudēja tiesības saņemt šo pabalstu.

22 Līdz ar to *Tolley* k-dze šo lēmumu pārsūdzēja *First-tier Tribunal* (Pirmās instances tiesa, Apvienotā Karaliste). Minētā tiesa, uzskatīdama, ka *Tolley* k-dzei bija tiesības turpināt saņemt *DLA* "aprūpes" daļu saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 10. pantu arī pēc pārcelšanās uz Spāniju, šo prasību apmierināja.

23 Ministrs pārsūdzēja *First-tier Tribunal* (Pirmās instances tiesa) spriedumu *Upper Tribunal* (Augstā tiesa, Apvienotā Karaliste). Iepriekš minētā tiesa nolēma, ka *Tolley* k-dzei bija tiesības uz *DLA* "aprūpes" daļu saskaņā ar šīs regulas 22. pantu, jo, tā kā sociālā nodrošinājuma iemaksu dēļ viņa bija apdrošināta pret vecuma risku, viņa bija darbinieks minētās regulas 1. panta a) punkta izpratnē.

24 *Court of Appeal (England & Wales)* (Apelācijas tiesa (Anglija un Velsa), Apvienotā Karaliste) noraidīja ministra sūdzību par *Upper Tribunal* (Augstā tiesa) nolēmumu. Līdz ar to ministrs vērsās *Supreme Court of the United Kingdom* (Apvienotās Karalistes Augstākā tiesa).

25 Šī tiesa norāda, ka *DLA* "aprūpes" daļa Regulas Nr. 1408/71 izpratnē varētu tikt uzskatīta par invaliditātes pabalstu, kas saskaņā ar šīs regulas 10. pantu var tikt eksportēts uz citu dalībvalsti. Šajā tiesību normā uzskaitīto pabalstu galvenā raksturiezīme esot tāda, ka tie ir ilgtermiņa vai vienreizēji maksājumi saistībā ar pastāvīgu stāvokli. Turpretī, ja šis pabalsts būtu jāuzskata par slimības pabalstu, rodoties jautājums, vai "darbinieka" definīcija šīs regulas 1. panta a) punkta ii) daļā ir piemērojama arī

šīs regulas III sadaļas 1. nodaļas noteikumiem par slimību. Šajā ziņā ekonomiskā ziņā neaktīvas personas nebūtu loģiski uzskatīt par darbiniekiem, pret kuriem būtu jāizturas labvēlīgāk nekā pret personām, kas aktīvi meklē darbu.

26 Turklāt, tā kā iespējamās *Tolley* k-dzes tiesības uz vecuma pensiju saskaņā ar Apvienotās Karalistes tiesību aktiem ir tikušas saglabātas pēc viņas pārcelšanās uz Spāniju, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta f) apakšpunktā atrodamā frāze "persona, uz kuru vairs neattiecas kādas dalībvalsts tiesību akti" attiecas uz visiem dalībvalsts tiesību aktiem vai tikai uz tiesību aktiem saistībā ar attiecīgo pabalstu. Gadījumā, ja domāti ir tikai šie pēdējie tiesību akti, minētā tiesa uzskata, ka būtu jāuzdod jautājums, vai šīs regulas VI pielikuma O. sadaļas 19. punkta c) apakšpunkts, kurā ir precizēts brīdis, no kura Apvienotās Karalistes tiesību akti vairs nav piemērojami, attiecas uz pabalsta faktisko saņemšanu vai tikai uz tiesībām uz šo pabalstu. Rodoties arī jautājums, vai šīs sadaļas 20. punktā Apvienotajai Karalistei ir paredzēts pienākums izmaksāt *DLA* "aprūpes" daļu saskaņā ar šīs regulas III sadaļas 1. nodaļas noteikumiem.

27 Šādos apstākļos *Supreme Court of the United Kingdom* (Apvienotās Karalistes Augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai *DLA* "aprūpes" daļa ir pareizi kvalificēta par "invaliditātes pabalstu", nevis slimības pabalstu naudā Regulas Nr. 1408/71 nozīmē?

2) a) Vai persona, kura saskaņā ar Apvienotās Karalistes valsts tiesību aktiem zaudē tiesības saņemt *DLA* ["aprūpes" daļu], jo viņa ir pārcēlusies dzīvot uz citu dalībvalsti, un kura pirms šādas pārcelšanās ir pārtraukusi jebkādu saimniecisko darbību, tomēr joprojām ir apdrošināta pret vecuma risku saskaņā ar Apvienotās Karalistes sociālā nodrošinājuma sistēmu, vairs nav pakļauta Apvienotās Karalistes tiesiskajam regulējumam Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta f) apakšpunkta nozīmē?

b) Vai šāda persona katrā ziņā joprojām ir pakļauta Apvienotās Karalistes tiesiskajam regulējumam, ņemot vērā Regulas Nr. 1408/71 VI pielikuma O. sadaļas 19. punkta c) apakšpunktu?

c) Vai Apvienotajai Karalistei, ievērojot Regulas Nr. 1408/71 VI pielikuma O. sadaļas 20. punktu, ir pienākums vai arī tai ir tikai ļauts piemērot šīs regulas III sadaļas 1. nodaļas noteikumus personai, kura vairs nav pakļauta Apvienotās Karalistes tiesiskajam regulējumam Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta f) apakšpunkta nozīmē?

3)

a) Vai 2005. gada 7. jūnija spriedumā *Dodl* un *Oberhollenzer* (C-543/03, EU:C:2005:364) izmantotā darbinieka jēdziena plašā definīcija ir piemērojama Regulas Nr. 1408/71 19.–22. panta nozīmē, ja persona pirms pārcelšanās uz citu dalībvalsti ir pārtraukusi jebkādu saimniecisko darbību, neraugoties uz atšķirību, kas ir noteikta III sadaļas 1. nodaļā starp darbiniekiem un pašnodarbinātām personām, no vienas puses, un bezdarbniekiem, no otras puses?

b) Ja tā ir piemērojama, vai šādai personai ir tiesības eksportēt pabalstu vai nu saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 19. pantu, vai 22. pantu? Vai 22. panta 1. punkta b) apakšpunkta mērķis ir liegt prasītājai saņemt *DLA* "aprūpes" daļu, pamatojoties uz nosacījumu par dzīvesvietu, kas ir paredzēts valsts tiesiskajā regulējumā par dzīvesvietas pārcelšanu uz citu dalībvalsti?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

28 Pirmajā jautājumā iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai tāds pabalsts kā *DLA* "aprūpes" daļa ir slimības pabalsts vai invaliditātes pabalsts Regulas Nr. 1408/71 izpratnē.

Par pieņemamību

29 Apvienotās Karalistes valdība apgalvo, ka pirmais prejudiciālais jautājums nav pieņemams, jo, pirmkārt, tas nav ticis diskutēts iesniedzējtiesā un, otrkārt, tas ir identisks jautājumam lietā, kurā taisīts 2007. gada 18. oktobra spriedums Komisija/Parlaments un Padome (C-299/05, EU:C:2007:608).

30 Runājot par šīs valdības celto pirmo nepieņemamības pamatu, jānorāda, ka ar LESD 267. pantu tiesām ir piešķirtas visplašākās iespējas vērsties Tiesā, ja tās uzskata, ka lietā, kuru tās izskata, rodas jautājumi par Savienības tiesību normu, kas nepieciešamas to izskatīšanā esošā strīda atrisināšanai, interpretāciju vai spēkā esamības vērtējumu. Tāpēc valsts tiesām ir iespēja un vajadzības gadījumā pienākums uzdot prejudiciālu jautājumu, ja tās pēc savas iniciatīvas vai pēc lietas dalībnieku lūguma konstatē, ka strīda pamatā ir atrisināms jautājums, uz kuru attiecas šī panta pirmā daļa. Tādējādi tas, ka pamatlietas dalībnieki iesniedzējtiesā nav norādījuši ar Savienības tiesībām saistītu problēmu, neliedz šai tiesai iespēju vērsties Tiesā (spriedums, 2013. gada 15. janvāris, *Križan* u.c., C-416/10, EU:C:2013:8, 64. un 65. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

31 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir balstīts uz tiesu dialogu, kura uzsākšana ir pilnībā atkarīga no valsts tiesas vērtējuma par šī lūguma iesniegšanas atbilstību un nepieciešamību (spriedums, 2013. gada 15. janvāris, *Križan* u.c., C-416/10, EU:C:2013:8, 66. punkts).

32 Turklāt, lai arī pareizas tiesvedības interesēs būtu tas, ka prejudiciālais jautājums tiktu uzdots tikai pēc sacīkstes principam atbilstošām debatēm, tomēr jāatzīst, ka sacīkstes principam atbilstošas iepriekšējas debates nav vajadzīgo nosacījumu skaitā, lai izmantotu LESD 267. pantā paredzēto procedūru (šajā ziņā skat. spriedumu, 1994. gada 3. marts, *Eurico Italia* u.c., C-332/92, C-333/92 un C-335/92, EU:C:1994:79, 11. punkts).

33 No iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet – fakts, ka strīda puses iepriekš valsts tiesā nav debatējušas par jautājumu, kas attiecas uz Savienības tiesībām, nav šķērslis šāda jautājuma nodošanai izskatīšanā Tiesā.

34 Runājot par otro nepieņemamības pamatu, pietiek vien atgādināt, ka pat tad, ja attiecīgais tiesību jautājums ir izspriests Tiesas judikatūrā, valstu tiesām joprojām ir visas tiesības vērsties Tiesā, ja tās to uzskata par lietderīgu, un tas, ka interpretēt lūgtās tiesību normas Tiesa jau ir interpretējusi, neliedz Tiesai spriest no jauna (spriedums, 2014. gada 17. jūlijs, *Torresi*, C-58/13 un C-59/13, EU:C:2014:2088, 32. punkts un tajā minētā judikatūra).

35 Šādos apstākļos pirmais prejudiciālais jautājums ir jāuzskata par pieņemamu.

Par lietas būtību

36 Vispirms ir jāizvērtē, vai *Tolley* k-dzes situācija ietilpst Regulas Nr. 1408/71 piemērošanas jomā.

37 Šajā ziņā šīs regulas 2. panta 1. punktā ir noteikts, ka regula attiecas uz darbiniekiem vai pašnodarbinātām personām un uz studentiem, uz kuriem attiecas vienas vai vairāku dalībvalstu tiesību akti un kuri ir kādas dalībvalsts pilsoņi vai kuri ir bezvalstnieki vai bēgļi, kas dzīvo kādā dalībvalstī, kā arī viņu ģimenes locekļi vai viņus kā apgādniekus zaudējušie ģimenes locekļi.

38 Atbilstoši Tiesas judikatūrai personai ir "darbinieka" statuss Regulas Nr. 1408/71 izpratnē, ja tā ir apdrošināta, kaut arī tikai pret vienu riska veidu, atbilstoši obligātajai vai brīvprātīgajai apdrošināšanai šīs pašas regulas 1. panta a) punktā minētā vispārējā vai īpašā sociālā nodrošinājuma sistēmā, un tas nav atkarīgs no darba tiesisko attiecību pastāvēšanas (spriedums, 2011. gada 10. marts, *Borger*, C-516/09, EU:C:2011:136, 26. punkts un tajā minētā judikatūra).

39 Iesniedzējtiesa un Apvienotās Karalistes valdība tomēr apgalvo, ka uz *Tolley* k-dzes situāciju attiecas Regulas Nr. 1408/71 1. panta a) punkta ii) apakšpunkta otrais ievilkums, jo *DLA* "aprūpes" daļu saņem visi rezidenti, vai tie būtu darbinieki, vai ne. Tā kā šī tiesību norma norāda uz šīs regulas I pielikumu, *Tolley* k-dze varētu tikt kvalificēta kā "darbinieks" tikai tad, ja viņa atbilstu Lielbritānijas tiesību aktos paredzētajiem nosacījumiem. Taču šie tiesību akti attiecas tikai uz personām, kuri strādā algotu darbu.

40 Šajā gadījumā no Tiesai iesniegtajiem materiāliem izriet, ka no 1967. līdz 1993. gadam *Tolley* k-dze Apvienotajā Karalistē bija apdrošināta pret vecuma risku saskaņā ar sociālā nodrošinājuma sistēmu, kas ir piemērojama visiem rezidentiem. Netiek apstrīdēts, ka šīs sistēmas pārvaldības un finansēšanas veids ļāva šo personu identificēt kā darbinieku. Tādējādi, būdama apdrošināta pret Regulas Nr. 1408/71 4. panta 1. punkta c) apakšpunktā paredzētu gadījumu, *Tolley* k-dze ir jāuzskata par darbinieku šīs regulas 1. panta a) punkta ii) apakšpunkta pirmā ievilkuma izpratnē.

41 Šis secinājums nav apšaubāms ar faktu, ka *Tolley* k-dze ir mirusi pirms pensijas vecuma sasniegšanas. Iespēja būt iekļautam Regulas Nr. 1408/71 piemērojamības personām jomā nav atkarīga no apdrošinātā riska iestāšanās (šajā ziņā skat. spriedumu, 2011. gada 10. marts, *Borger*, C-516/09, EU:C:2011:136, 30. punkts).

42 Tāpēc jākonstatē, ka tāda situācija kā pamatlietā ietilpst Regulas Nr. 1408/71 piemērojamības personām jomā.

43 Turpinājumā ir jāatgādina, ka pabalsts ir uzskatāms par sociālā nodrošinājuma pabalstu, ja tas tiek piešķirts, neveicot nekādu individuālu un diskrecionāru personas vajadzību novērtējumu, pamatojoties uz likumā noteiktu situāciju, un ja tas ir saistīts ar kādu no Regulas Nr. 1408/71 4. panta 1. punktā skaidri uzskaitītajiem riskiem (spriedums, 2007. gada 18. oktobris, Komisija/Parlaments un Padome, C-299/05, EU:C:2007:608, 56. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

44 Saskaņā ar šīs regulas 4. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktu tā attiecas uz visiem tiesību aktiem, kas skar sociālā nodrošinājuma jomas, kuras skar attiecīgi slimības pabalstus un invaliditātes pabalstus, to skaitā pabalstus, kuru uzdevums ir saglabāt vai uzlabot pelnītspēju.

45 Lai nošķirtu dažādas sociālā nodrošinājuma pabalstu kategorijas, jāņem vērā risks, uz kuru attiecas katrs pabalsts (spriedums, 2006. gada 18. jūlijs, *De Cuyper*, C-406/04, EU:C:2006:491, 27. punkts).

46 Tiesa ir nospriedusi, ka pabalstu, kas objektīvi piešķirti likumā noteiktā situācijā un kas paredzēti, lai uzlabotu personu, kam nepieciešama aprūpe, veselību un dzīvi, galvenais mērķis ir papildināt veselības apdrošināšanas pabalstus un tie ir jāuzskata par "slimības pabalstiem" Regulas Nr. 1408/71 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē (spriedumi, 1998. gada 5. marts, *Molenaar*, C-160/96, EU:C:1998:84, 23.–25. punkts, kā arī 2007. gada 18. oktobris, Komisija/Parlaments un Padome, C-299/05, EU:C:2007:608, 61. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

47 Runājot par *DLA* "aprūpes" daļu, no iesniedzējtiesas iesniegtās informācijas izriet, ka mērķis šim naudas pabalstam, kas nav balstīts uz iemaksām un kas tiek piešķirts neatkarīgi no saņēmēja ienākumu līmeņa, ir kompensēt papildu izdevumus, kas personai var rasties tāpēc, ka tā nevar vai gandrīz nevar pārvietoties.

48 Skaidrs ir tas, ka minētā pabalsta piešķiršana nav atkarīga no pieprasītāja personisko vajadzību individuālas izvērtēšanas un tas tiek piešķirts, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, piemēram, personas nespēju pagatavot sev ēdienu, kas ir definēti 1992. gada likumā.

49 Turklāt netiek apstrīdēts, ka pamatlietā aplūkotajam pabalstam ir tādas pašas raksturiezīmes un tāds pats mērķis kā *DLA*, kas bija spēkā tās lietas faktu rašanās laikā, kurā taisīts 2007. gada 18. oktobra spriedums Komisija/Parlaments un Padome (C-299/05, EU:C:2007:608).

50 Tiesa minētā sprieduma 65. un nākamajos punktos ir nospriedusi, ka, lai arī šis pabalsts būtībā nebija domāts veselības apdrošināšanas pabalsta papildināšanai, tas, izņemot "mobilitātes" daļu, būtu jāuzskata par slimības pabalstu Regulas Nr. 1408/71 izpratnē.

51 Šādos apstākļos pamatlietā aplūkotais pabalsts ir slimības pabalsts Regulas Nr. 1408/71 izpratnē.

52 Šo secinājumu neatspēko iesniedzējtiesas arguments, ka pamatlietā aplūkotais pabalsts varētu tikt kvalificēts kā "invaliditātes pabalsts", tāpēc ka tas līdzinās Regulas Nr. 1408/71 10. panta 1. punktā uzskaitītajiem pabalstiem, proti, invaliditātes naudas pabalstiem, kuru galvenā raksturiezīme ir ilgtermiņa vai vienreizēji maksājumi saistībā ar pastāvīgu stāvokli.

53 Tas, ka, lai tiktu piešķirta *DLA* "aprūpes" daļa, pārvietošanās spējām ir jābūt samazinātām uz būtisku laikposmu, nav tāda rakstura apstāklis, lai mainītu šī pabalsta mērķi uzlabot aprūpējamo personu dzīvi (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2007. gada 18. oktobris, Komisija/Parlaments un Padome, C-299/05, EU:C:2007:608, 63. punkts).

54 Turklāt Tiesa ir nospriedusi, ka slimības pabalstiem Regulas Nr. 1408/71 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē ir jāpielīdzina tādi pabalsti kā pamatlietā aplūkotais pabalsts par aprūpes risku, pat ja tie atšķirībā no slimības pabalstiem *stricto sensu* principā netiek maksāti īstermiņā un tiem, ņemot vērā īpaši to piemērošanas noteikumus, var būt tādas raksturiezīmes, kas faktiski zināmā mērā ir pietuvinātas arī invaliditātes un vecuma jomām (šajā ziņā skat. spriedumu, 2011. gada 30. jūnijs, *da Silva Martins*, C-388/09, EU:C:2011:439, 47. un 48. punkts).

55 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka tāds pabalsts kā *DLA* "aprūpes" daļa ir slimības pabalsts Regulas Nr. 1408/71 izpratnē.

Par otrā prejudiciālā jautājuma pirmo un otro daļu

56 Otrā jautājuma pirmajā un otrajā daļā iesniedzējtiesa būtībā vaicā, pirmkārt, vai Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta f) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka fakts, ka persona ir ieguvusi tiesības uz vecuma pensiju saskaņā ar noteiktā laikposmā veiktām iemaksām kādas dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmā, liedz, ka šīs dalībvalsts tiesību akti vēlāk var kļūt nepiemērojami šai personai. Ja atbilde uz šo jautājumu ir noliedzoša, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, otrkārt, kurā brīdī Apvienotās Karalistes tiesību akti vairs nav piemērojami *Tolley* k-dzei, ievērojot faktu, ka viņa ir turpinājusi saņemt maksājumus saskaņā ar *DLA* "aprūpes" daļu līdz 2007. gadam, lai gan viņa saskaņā ar šiem tiesību aktiem ir zaudējusi tiesības saņemt minēto pabalstu sakarā ar viņas pārcelšanos uz Spāniju 2002. gadā.

57 Jānorāda, ka ar Regulu Nr. 1408/71 nav izveidota kopēja sociālā nodrošinājuma sistēma, bet gan tiek ļauts pastāvēt dažādām valstu sociālā nodrošinājuma sistēmām, un tās vienīgais mērķis ir nodrošināt šo sistēmu koordinēšanu. Tādējādi tā ļauj pastāvēt dažādām sistēmām, kas rada pamatu dažādiem prasījumiem pret dažādām iestādēm, kurās pieteicējam ir tiesības vērsties vai nu saskaņā tikai ar valsts tiesībām, vai arī saskaņā ar valsts tiesībām, kuras vajadzības gadījumā papildinātas ar Savienības tiesībām (spriedums, 2013. gada 21. februāris, *Dumont de Chassart*, C-619/11, EU:C:2013:92, 40. punkts un tajā minētā judikatūra).

58 Šīs regulas II sadaļas, kurā ietilpst 13. pants, tiesību normas veido pilnīgu un vienotu tiesību normu kolīzijas noteikumu sistēmu. Šo tiesību normu mērķis ir ne tikai izvairīties no vienlaicīgas vairāku valstu tiesību aktu piemērošanas un sarežģījumiem, kas tādēļ var rasties, bet arī novērst to, ka personām, kuras ietilpst Regulas Nr. 1408/71 piemērošanas jomā, tiktu liegta aizsardzība sociālā nodrošinājuma jomā tādēļ, ka nav tiesību aktu, kuri būtu tām piemērojami (spriedums, 1998. gada 11. jūnijs, *Kuusijärvi*, C-275/96, EU:C:1998:279, 28. punkts).

59 Kolīdz persona ietilpst Regulas Nr. 1408/71 piemērojamības personām jomā, kā tā definēta tās 2. pantā, šīs regulas 13. panta 1. punktā ietvertais noteikums par tikai vienas dalībvalsts tiesību aktu piemērošanu ir principā piemērojams un piemērojamie valsts tiesību akti ir tie, kas noteikti atbilstoši šīs regulas II sadaļas noteikumiem (spriedums, 2015. gada 19. marts, *Kik*, C-266/13, EU:C:2015:188, 47. punkts).

60 Runājot par šīs regulas 13. panta 2. punkta noteikumiem, to vienīgais mērķis ir noteikt tādām personām piemērojamos valsts tiesību aktus, kuras ir kādā no a) līdz f) apakšpunktā minētajām situācijām (spriedums, 1998. gada 11. jūnijs, *Kuusijärvi*, C-275/96, EU:C:1998:279, 29. punkts).

61 Konkrētāk, runājot par Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta f) apakšpunktu, jāatgādina, ka viens no šī noteikuma piemērošanas nosacījumiem ir dalībvalsts tiesību aktu piemērojamības izbeigšanās (šajā ziņā skat. spriedumu, 2015. gada 19. marts, *Kik*, C-266/13, EU:C:2015:188, 51. punkts).

62 Savukārt minētā noteikuma formulējumā nekas neliek domāt, ka fakts, ka persona ir ieguvusi tiesības uz vecuma pensiju saskaņā ar noteiktā laikposmā veiktām iemaksām kādas dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmā, liedz, ka šīs dalībvalsts tiesību akti vēlāk var kļūt nepiemērojami šai personai.

63 Turklāt, tā kā tiesību uz vecuma pensiju iegūšana ir profesionālas darbības veikšanas normālas sekas, atzinums, ka persona nevar tikt pakļauta tādas dalībvalsts tiesību aktiem, kas nav dalībvalsts, kurā šī persona šādas tiesības ir ieguvusi pirmo reizi, laupītu Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta f) apakšpunktam jēgu.

64 Runājot par nosacījumiem, saskaņā ar kuriem dalībvalsts tiesību akti vairs nav piemērojami personai, ir jāatgādina, ka Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta f) apakšpunktā šie nosacījumi nav definēti. Tādējādi šie nosacījumi ir jāparedz katras dalībvalsts tiesību aktos (šajā ziņā skat. spriedumu, 2015. gada 19. marts, *Kik*, C-266/13, EU:C:2015:188, 51. punkts).

65 Kā precizēts Padomes 1972. gada 21. marta Regulas (EEK) Nr. 574/72, ar kuru nosaka īstenošanas kārtību Regulai Nr. 1408/71 (OV 1972, L 74, p. 1), kas grozīta un atjaunināta ar Padomes 1991. gada 25. jūnija Regulu (EEK) Nr. 2195/91 (OV 1991, L 206, 2. lpp.), 10.b pantā, datums un nosacījumi, ar kādiem dalībvalsts tiesību akti pārstāj būt piemērojami Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta f) apakšpunktā minētai personai, tiek noteikti saskaņā ar šiem tiesību aktiem.

66 Turklāt, nosakot brīdi, no kura dalībvalsts tiesību akti pārstāj būt piemērojami personai, atkarībā no gadījuma ir jāņem vērā arī šīs regulas VI pielikuma noteikumi, kuros ir noteikta īpaša kārtība, kādā piemērojami noteiktu dalībvalstu tiesību akti.

67 Tā kā šajā lietā *Tolley* k-dze kopš 1993. gada vairs nav veikusi iemaksas Apvienotās Karalistes sociālā nodrošinājuma sistēmā, ir izbeigusi jebkādu profesionālo darbību un atstājusi šo dalībvalsti 2002. gadā, iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai, piemērojot minētās dalībvalsts tiesību aktus, šie apstākļi nozīmēja *Tolley* k-dzes dalības šajā sistēmā izbeigšanos un izstāšanos no tās.

68 Tas pats attiecas uz faktu, ka *Tolley* k-dze turpināja saņemt maksājumus saskaņā ar *DLA* "aprūpes" daļu līdz 2007. gadam, lai gan viņa saskaņā ar Apvienotās Karalistes tiesību aktiem bija zaudējusi tiesības saņemt minēto pabalstu sakarā ar viņas pārcelšanos uz Spāniju 2002. gadā.

69 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, uz otrā jautājuma pirmo un otro daļu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta f) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka fakts, ka persona ir ieguvusi tiesības uz vecuma pensiju saskaņā ar noteiktā laikposmā veiktām iemaksām kādas dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmā, neliedz, ka šīs dalībvalsts tiesību akti vēlāk var kļūt nepiemērojami šai personai. Iesniedzējtiesai, ievērojot tās izskatīšanā nodotā strīda apstākļus un piemērojamās valsts tiesību normas, ir jānoskaidro, kurā brīdī šie tiesību akti pārstāj būt piemērojami šai personai.

Par otrā jautājuma trešo daļu un trešo jautājumu

70 Otrā jautājuma trešajā daļā un trešajā jautājumā, kas ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regulas Nr. 1408/71 19. panta 1. punkts un/vai 22. panta 1. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tie liedz, ka kādas dalībvalsts tiesību aktos tāda pabalsta kā pamatlietā aplūkotais saņemšana tiek pakļauta dzīvesvietas un atrašanās nosacījumam, kas ir paredzēts 1992. gada likuma 71. panta 6. punktā.

71 Iesākumā jānorāda, ka šīs regulas 19. pantā "Dzīvesvieta dalībvalstī, kas nav kompetentā valsts. Vispārīgi noteikumi" darbiniekam vai pašnodarbinātai personai, kā arī to ģimenes locekļiem, kas dzīvo citā dalībvalstī un kuru stāvokļa dēļ tiem ir nepieciešama aprūpe dzīvesvietas dalībvalsts teritorijā, uz kompetentās valsts rēķina ir garantētas tiesības saņemt slimības pabalstus natūrā, ko izmaksā šīs pēdējās minētās dalībvalsts institūcija (spriedums, 2009. gada 16. jūlijs, *von Chamier-Glisczinski*, C-208/07, EU:C:2009:455, 42. punkts).

72 Līdz ar to, kā ģenerāladvokāts būtībā norādījis savu secinājumu 84. punktā, šis noteikums attiecas tikai uz situācijām, kad darbinieks, kurš dalībvalsts kompetentajai institūcijai lūdz tam piešķirt slimības pabalstu, pieteikuma datumā dzīvo kādā citā dalībvalstī.

73 Šajā gadījumā no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka *Tolley* k-dze, kad tā šīs dalībvalsts kompetentajām institūcijām lūdza tai piešķirt *DLA* "aprūpes" daļu, vēl dzīvoja Apvienotajā Karalistē. Tātad 19. pants acīmredzami neattiecas uz viņas situāciju.

74 Turpinājumā, runājot par Regulas Nr. 1408/71 22. panta 1. punkta b) apakšpunktu, tas attiecas uz gadījumu, kad slimības laikā darbinieka vai pašnodarbinātās personas ģimenes locekļa dzīvesvieta tiek pārcelta uz dalībvalsti, kas nav kompetentās institūcijas dalībvalsts (šajā ziņā skat. spriedumu, 2009. gada 16. jūlijs, *von Chamier-Glisczinski*, C-208/07, EU:C:2009:455, 45. punkts).

75 Tāpēc ir jāpārbauda, vai minētais 22. panta 1. punkta b) apakšpunkts attiecas uz *Tolley* k-dzes situāciju.

76 Apvienotās Karalistes valdība apgalvo, pirmkārt, ka šajā noteikumā izmantotais "darbinieka" jēdziens attiecas tikai uz personām, kuras, atšķirībā no *Tolley* k-dzes, nav galīgi izbeigušas visa veida profesionālo darbību.

77 Šādai argumentācijai nevar piekrist.

78 Šajā ziņā ir jānorāda, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 1. pantu tā noteikumos sniegtās definīcijas, tostarp "darbinieka" un "pašnodarbinātas personas" definīcija, ir sniegtas "šajā regulā" paredzētajiem mērķiem, neparedzot nekādus izņēmumus no atsevišķiem regulas noteikumiem.

79 No šā sprieduma 38.–40. punkta izriet, ka *Tolley* k-dze ir jāuzskata par "darbinieku" šīs regulas 1. panta a) punkta ii) apakšpunkta pirmā ievilkuma izpratnē neatkarīgi no fakta, ka viņa ir galīgi izbeigusi visa veida profesionālo darbību.

80 Vēl ir jāuzsver, ka Tiesa jau ir nospriedusi, ka, atsaucoties uz "darbinieku" Regulas Nr. 1408/71 22. panta 1. punktā, ar regulu šī noteikuma piemērošanas jomu nav paredzēts ierobežot ar aktīviem darbiniekiem salīdzinājumā ar neaktīviem darbiniekiem (šajā ziņā skat. spriedumu, 1979. gada 31. maijs, *Pierik*, 182/78, EU:C:1979:142, 7. punkts).

81 Otrkārt, Apvienotās Karalistes valdība apgalvo, ka Apvienotās Karalistes tiesību akti pārstāja būt piemērojami *Tolley* k-dzei brīdī, kad viņa pārcēlās uz Spāniju, un ka saskaņā ar šīs regulas 13. panta 2. punkta f) apakšpunktu viņa bija pakļauta šīs pēdējās dalībvalsts tiesību aktiem. Tātad tā esot "kompetentā valsts" šīs regulas 22. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē.

82 Šajā ziņā, lasot kopā Regulas Nr. 1408/71 1. panta o) punkta i) apakšpunktu un 1. panta q) punktu, "kompetentā valsts" nozīmē dalībvalsti, kur atrodas institūcija, kurā darbinieks ir apdrošināts brīdī, kad tiek iesniegts pieteikums pabalsta saņemšanai.

83 Turklāt no Regulas Nr. 1408/71 22. panta 1. punkta sistēmas, kurā ir paredzēti tādu pabalstu saņemšanas nosacījumi, uz kuriem darbiniekam ir tiesības saskaņā ar kompetentās valsts tiesību aktiem dzīvesvietas pārcelšanas uz "citas dalībvalsts teritoriju" gadījumā, izriet, ka šādā gadījumā "kompetentā valsts" šī noteikuma izpratnē katrā ziņā ir dalībvalsts, kurai bija kompetence piešķirt šos pabalstus pirms dzīvesvietas pārcelšanas.

84 Runājot par pamatlietas gadījumu, no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka brīdī, kad *Tolley* k-dze Apvienotās Karalistes kompetentajām institūcijām lūdza tai piešķirt *DLA*, viņa bija piesaistīta šīs dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmai. Līdz ar to, pat ja minētās dalībvalsts tiesību akti vēlāk pārstāja būt viņai piemērojami Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta f) apakšpunkta izpratnē, kompetentā valsts šīs regulas 22. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē bija Apvienotā Karaliste.

85 Šādu interpretāciju apstiprina Regulas Nr. 1408/71 VI pielikuma O. sadaļas 20. punkts, kurā ir paredzēts, ka "tas, ka persona kļūst pakļauta citas dalībvalsts tiesību aktiem saskaņā ar [šīs] regulas 13. panta 2. punkta f) apakšpunktu [..], nav par šķērsli, lai" tostarp "Apvienotā Karaliste kā atbildīgā valsts piemērotu attiecībā uz viņu šīs regulas III sadaļas 1. [..] nodaļu [..] attiecībā uz darbinieku vai pašnodarbinātu personu, ja viņa turpina būt darbinieks vai pašnodarbināta persona šādā nozīmē un pēdējoreiz šādi bija apdrošināta saskaņā ar Apvienotās Karalistes tiesību aktiem". Šajā noteikumā ir skaidri paredzēta iespēja Apvienotajai Karalistei palikt kompetentajai valstij šīs regulas III sadaļas 1. nodaļas noteikumu izpratnē gadījumā, kad tās tiesību akti darbiniekam vairs nav piemērojami šīs regulas 13. panta 2. punkta f) apakšpunkta izpratnē.

86 No iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka uz tādu situāciju kā pamatlietā attiecas Regulas Nr. 1408/71 22. panta 1. punkta b) apakšpunkts.

87 Šajā noteikumā darbiniekam vai pašnodarbinātai personai, kas atbilst kompetentās valsts tiesību aktos paredzētajiem nosacījumiem, ir paredzētas tiesības saņemt naudas pabalstus, ko izmaksā kompetentā institūcija pēc šīs personas dzīvesvietas pārcelšanas uz citas dalībvalsts teritoriju.

88 Šajā ziņā nav atbalstāms Apvienotās Karalistes valdības arguments, ka frāze "atbilst kompetentās valsts tiesību aktu nosacījumiem" ļauj dalībvalstīm izvirzīt dzīvesvietas nosacījumu, lai izmaksātu šajā noteikumā paredzētos naudas pabalstus. Kā ģenerāladvokāts ir norādījis savu secinājumu 119. punktā, atsaukdamies uz ģenerāladvokāta Džeikobsa [*Jacobs*] secinājumiem lietā *Kuusijärvi* (C-275/96, EU:C:1997:613), tāda interpretācija, ciktāl tā Regulas Nr. 1408/71 22. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzētās tiesības ļautu liegt ar valsts tiesībās ietvertu dzīvesvietas nosacījumu, pilnībā laupītu šim noteikumam mērķi.

89 No tā izriet, ka minētais 22. panta 1. punkta b) apakšpunkts liedz kompetentajai valstij pamatlietā aplūkotā pabalsta saņemšanu pakļaut nosacījumam par dzīvesvietu un atrašanos šīs valsts teritorijā.

90 Ja reiz tas ir precizēts, vēl ir jāuzsver, ka šajā pašā noteikumā tiesības eksportēt pamatlietā aplūkoto pabalstu ir pakļautas nosacījumam, ka darbinieks ir pieprasījis un saņēmis kompetentās institūcijas atļauju pārcelt savu dzīvesvietu uz citas dalībvalsts teritoriju.

91 Protams, kā izriet no Regulas Nr. 1408/71 22. panta 2. punkta pirmās daļas, šāda atļauja var tikt atteikta tikai tad, ja ir konstatēts, ka attiecīgās personas pārvietošanās kaitētu tās veselības stāvoklim vai ārstēšanas saņemšanai.

92 Taču, kā ģenerāladvokāts ir izklāstījis savu secinājumu 124.–126. punktā, šis noteikums nerada dalībvalstīm pienākumu piemērot darbiniekam šīs regulas 22. panta 1. punkta b) apakšpunktu gadījumos, kad šis darbinieks savu dzīvesvietu ir pārcēlis uz citas dalībvalsts teritoriju bez jebkādas atļaujas, ko piešķīrusi kompetentā institūcija.

93 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, uz otrā jautājuma trešo daļu un trešo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1408/71 22. panta 1. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas kompetentās valsts tiesību aktos liedz pamatlietā aplūkotā pabalsta saņemšanu pakļaut nosacījumam par dzīvesvietu un atrašanos šīs dalībvalsts teritorijā. Šīs regulas 22. panta 1. punkta b) apakšpunkts un 22. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka persona, kas ir tādā situācijā kā pamatlietā, tiesības saņemt šajā pirmajā noteikumā paredzētos pabalstus saglabā pēc tam, kad tā savu dzīvesvietu ir pārcēlusi uz citu dalībvalsti, kas nav kompetentā valsts, ar nosacījumu, ka šī persona šajā nolūkā ir saņēmusi atļauju.

Par tiesāšanās izdevumiem

94 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

1) tāds pabalsts kā iztikas pabalsta invalīdiem (*disability living allowance*) "aprūpes" daļa ir slimības pabalsts Padomes 1971. gada 14. jūnija Regulas (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, redakcijā, kas grozīta un atjaunināta ar Padomes 1996. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 118/97, ar grozījumiem, kas izdarīti ar Padomes 1999. gada 8. februāra Regulu (EK) Nr. 307/1999, izpratnē;

2) Regulas Nr. 1408/71, kas grozīta un atjaunināta ar Regulu Nr. 118/97 un grozīta ar Regulu Nr. 307/1999, 13. panta 2. punkta f) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka fakts, ka persona ir ieguvusi tiesības uz vecuma pensiju saskaņā ar noteiktā laikposmā veiktām iemaksām kādas dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmā, neliedz, ka šīs dalībvalsts tiesību akti vēlāk var kļūt nepiemērojami šai personai. Iesniedzējtiesai, ievērojot tās izskatīšanā nodotā strīda apstākļus un piemērojamās valsts tiesību normas, ir jānoskaidro, kurā brīdī šie tiesību akti pārstāj būt piemērojami šai personai;

3) Regulas Nr. 1408/71, kas grozīta un atjaunināta ar Regulu Nr. 118/97 un grozīta ar Regulu Nr. 307/1999, 22. panta 1. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas kompetentās valsts tiesību aktos liedz pamatlietā aplūkotā pabalsta saņemšanu pakļaut nosacījumam par dzīvesvietu un atrašanos šīs dalībvalsts teritorijā;

Regulas Nr. 1408/71, kas grozīta un atjaunināta ar Regulu Nr. 118/97 un grozīta ar Regulu Nr. 307/1999, 22. panta 1. punkta b) apakšpunkts un 22. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka persona, kas ir tādā situācijā kā pamatlietā, tiesības saņemt šajā pirmajā noteikumā paredzētos pabalstus saglabā pēc tam, kad tā savu dzīvesvietu ir pārcēlusi uz citu dalībvalsti, kas nav kompetentā valsts, ar nosacījumu, ka šī persona šajā nolūkā ir saņēmusi atļauju.

[Paraksti]